



Patientsäkerhetsberättelse och sammanhållen kvalitetsuppföljning för 2020

Grundskoleförvaltningen Malmö stad

2021-01-12
Anna Olin, Verksamhetschef enligt HSL samt Medicinskt ledningsansvarig

Innehåll

PATIENTSÄKERHETSBERÄTTELSE OCH SAMMANHÅLLEN KVALITETSUPPFÖLJNING FÖR 2020	1
Sammanfattning	3
STRUKTUR.....	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar	6
Samverkan för att förebygga vårdskador	7
Patienters och närståendes delaktighet	8
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	9
Klagomål och synpunkter.....	9
Egenkontroll.....	10
PROCESS - Åtgärder för att öka patientsäkerheten	11
Riskanalys	12
Utredning av händelser - vårdskador.....	12
Informationssäkerhet.....	15
RESULTAT OCH ANALYS	16
Egenkontroll.....	16
Avvikelser	17
Klagomål och synpunkter.....	18
Händelser och vårdskador	18
Riskanalys	18
Mål och strategier för kommande år	19

Sammanfattning

2020 har varit ett annorlunda och speciellt år. Även om basen är den samma i det löpande arbetet, tillkom utmaningar som verkligen utmanade. Införandet av ett nytt datajournalssystem har varit mycket tidskrävande och genererade en del avvikelser. Systemet är inte fullt utvecklat ännu, men uppfyller grundkraven. Covid-19 dök upp som pandemi i samhället och har påverkat även vårt arbete i hög grad.

Samtidigt gjorde IVO (Inspektionen för vård och omsorg) under 2020 en egeninitierad granskning av medicinska elevhälsan med fokus på vårdgivarens egenkontroll, dokumentation, handledning, arbetsbelastning och introduktion. Återkopplingen gav bekräftelse på att vi uppfyller de krav som åligger oss.

Under 2020 gjordes en anmälan enligt Lex Maria.

Ledningen av hälso- och sjukvård ska vara organiserad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet. Elevhälsan stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål och arbetar främst hälsofrämjande och förebyggande. Personal inom grundskoleförvaltningen som arbetar under hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) (HSL) och riktar sig till eleverna, följer det ledningssystem som finns angående den medicinska och den psykologiska delen av elevhälsan samt logopedverksamheten.

Kommunen är, förutom huvudman för skolan, även vårdgivare för den del av elevhälsan som lyder under HSL. Vårdgivaren (grundskolenämnden) utser verksamhetschef med uppdrag att leda detta arbete. Personal som lyder under HSL har ett eget yrkesansvar, arbetar under stark sekretess och har att följa författningar och lagar både på skol- och hälso- och sjukvårdens område. Verksamhetschefen har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Skolsköterskor och skolläkare arbetar alltid under HSL och har ett nationellt uppdrag utifrån Folkhälsomyndigheten att ta över efter Barnhälsovården och följa barnens utveckling samt erbjuda vaccinationer. Skolsköterskan är den person på vardera skolan som träffar varje elev och har en relation med alla elever samt deras vårdnadshavare

I praktiken lyder skolsköterskorna under dubbelt ledarskap. Rektor är anställande chef medan verksamhetschefen som också är medicinskt ledningsansvarig (MLA) leder det faktiska medicinska arbetet. Skolläkarna är anställda av enhetschef centralt som är utsedd till verksamhetschef enligt HSL samt är MLA.

Psykologerna i skolan är centralt anställda och arbetar del av sin arbetstid under HSL. Verksamhetschefen har skrivit en överlåtelse till enhetschefen för psykologienheten som är psykolog, att inneha det psykologiska ledningsansvaret (PLA). Psykologienheten har under 2020 anställt två sektionschefer.

Logopeder är lokalt anställda av rektor, men endast på ett fåtal skolor och finns således inte riktade till alla elever. En del av deras arbete lyder under HSL och verksamhetschefen har skrivit en överlåtelse till utvecklingssamordnande logoped att inneha det logopediska ledningsansvaret under HSL (LLA). Under året skrevs deras uppdragsbeskrivning och arbetet påbörjades med att skapa likvärdighet gentemot de skolor som har logoped anställd.

Patientsäkerhetsberättelsen kommer att handla om all vår HSL-personal men i något större omfattning utgå ifrån den medicinska elevhälsan, som har det största uppdraget, riktat till alla de c:a 34000 eleverna. 2020 infördes också vaccinationen mot HPV att även inkludera pojkar, i det nationella vaccinationsprogrammet.

Psykologer och logopeder är involverade i specifika elever i samband med till exempel olika utredningar.

2020 och den rådande pandemin har också medfört att andra prioriteringar än vanligt har behövts göras. I slutet av året kom efterfrågan om hjälp från Hälsa Vård och Omsorg, då de saknade sjuksköterskor som kunde starta vaccineringen mot covid-19 på särskilda boenden. 13 av våra skolsköterskor anmälde sig frivilligt att hjälpa till under jul- och nyårsledigheten. Nya beslut tas efter hand, hur mycket vi kan hjälpa till fram över våren.

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §. Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år.

Skolsköterskor, skolläkare, psykologer och logopedier arbetar under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och är därmed också en egen verksamhetsgren inom skolan. Kommunen är, förutom huvudman för skolan, även vårdgivare för den del av elevhälsan som lyder under HSL. Vårdgivaren (grundskolenämnden) utser verksamhetschef med uppdrag att leda detta arbete.

Medicinska elevhälsan dokumenterar bedömningar, analyser och åtgärder i ett patientdatajournalssystem. Det gäller både förebyggande och hälsofrämjande insatser kring såväl psykisk hälsa som vaccinationer samt bedömningar av tillväxt, oklara smärttillstånd, koncentrationssvårigheter, nedstämdhet och t ex motoriska svårigheter som kan ha betydelse i skolan.

Medicinska och psykologiska bedömningar ingår naturligt som en del i analysen när en elev har svårt att nå målen i skolan eller när det finns misstanke om funktionsnedsättning. Säkerhet och kvalitet av vården och eventuella avvikelser eller misstag måste följas upp på samma sätt som i hälso- och sjukvården i övrigt.

Psykologer dokumenterar i journalssystemet då de gör olika utredningar och bedömningar samt i andra individärenden inom HSL tex samtalskontakter med elever, liksom kontakter med vårdnadshavare.

Likaså dokumenterar logopedier då de utreder eller fördighetstränar med enskilda elever.

Logopedier i grundskoleförvaltningen fungerar som en kompletterande kompetens till elevhälsans lagstadgade funktioner och har till uppgift att tillsammans med skolans övriga personal stödja elevers kommunikations-, språk- och läsutveckling. Rektor är anställande chef och endast en del av logopeders arbete i skolan regleras av HSL.

Vårdgivarens ansvar tydliggörs i patientsäkerhetslagen och innebär bland annat följande:

- Ansvar att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och att arbeta förebyggande för att förhindra vårdskador.
- Skyldighet att utreda tillbud, risker och händelser.
- Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som bedöms vara en fara för patientsäkerheten skall rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
- Patienter och närstående skall uppmuntras att involvera sig i patientsäkerhetsarbetet.
- Varje år ska en patientsäkerhetsberättelse upprättas som beskriver och utvärderar verksamhetens arbete med kvalitet och patientsäkerhet. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har utarbetat den mall som används.

Personalens förutsättningar, kompetens och kunnande är en grundsten i patientsäkerhetsarbetet och i mötet med elever och vårdnadshavare. Arbetsmiljön och arbetsbelastningen för personalen är direkt kopplad till patientsäkerheten. Verksamhetschef/MLA upprätthåller ett gott samarbete med vardera lokal rektor eftersom skolsköterskorna har rektor som anställande chef medans verksamhetschefen/MLA ansvarar för det faktiska medicinska arbetet. Ett nära samarbete krävs också mellan verksamhetschef enligt HSL med PLA och LLA.

STRUKTUR

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

Beskriv övergripande mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet i syfte att säkra verksamhetens kvalitet. Ange hur dessa mål och strategier har koppling till resultat från tidigare år. Sträva efter mätbara mål och att strategier är kopplade till målen.

Målet är att bedriva en god och säker vård där risker förebyggs och händelser tidigt kan identifieras. Det skall inom verksamheten finnas bemanning, personal och den kompetens som är nödvändig för att uppnå detta mål. Det skall finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer för arbetet. Dessa skall vara väl förankrade hos all personal. Arbetsmiljön skall vara sådan att det ges tid för planering och kvalitetsarbete.

Strategier för att uppnå målen är att:

- fortlöpande säkra en god grundbemanning med adekvat kompetens.
- de fysiska skolsköterskemottagningarna har rätt utformning och utrustning.
- systematiskt arbeta med fortbildning, introduktion av nyanställd personal, riktlinjer och rutiner samt att fortlöpande följa upp arbetet för all HSL-personal
- fortsätta att utveckla samarbetet och förståelsen för medicinska elevhälsans arbete mellan Malmö stads rektorer och den centrala ledningen för medicinska elevhälsan samt möjligheten att erbjuda avtal kring resurs/poolsköterskor vid arbetsanhopning och tillfälliga vakanser.
- fortsätta att utveckla samarbetet och förståelsen för både psykologernas och logopedernas arbete under HSL, med lokal skolledning
- tillsammans med IT skapa en trygg och patientsäker överföring från journaldatasystemet PMO till Prorenata när det gäller journaler från BHV.
- tillsammans med Region Skåne skapa en juridisk samsyn kring uppföljning av barnens hälsa och utveckling samt vaccinationer i den medicinska elevhälsan får tillgång till den journalinformation från BHV som behövs för god patientsäkerhet och som vårdnadshavare givit medgivande till.
- Logopeder ska få tillgång till adekvat arbetsutrustning som tillgång till skrivare och skanner.

Under 2020 hade medicinska elevhälsan byte på 26 av 90 skolskötersketjänster, vilket är en förhållandevis stor personalomsättning. Flera nyanställdes från sjukvården, barnhälsovården och vårdcentraler, men skolsköterskor sökte sig även internt inom våra skolor för att byta arbetsmiljö. Det är brist på behörig personal och svårt att rekrytera.

Inom Psykologenheten finns 34 medarbetare fördelade utifrån 29,25 tjänster. Under 2020 slutade 7 psykologer och 9 nyanställdes, vilket innebär en stor personalomsättning.

Den logopediska elevhälsan har 23 logopeder anställda inom GrF. Det är 20 skolor som har tillgång till logopedisk elevhälsa. Under 2020 slutade 8 logopeder och 5 nyanställdes.

Ett gemensamt mål är att upprätthålla en hög kompetens och ha alla tjänster bemannade. I och med att en gemensam verksamhetschef finns för all HSL-personal inom GrF sedan sommaren 2019, är ett övergripande mål att alla ska efterleva det gemensamma ledningsdokumentet och att ha tydliga rutiner och riktlinjer tillgängliga för respektive profession.

Organisation och ansvar

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

Beskriv kort roller och ansvarsfördelning för planering, ledning och egenkontroll av patientsäkerhetsarbetet på olika nivåer.

Grundskolenämnden är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs i de kommunala grundskolorna.

Enligt HSL måste legitimerad personal som lyder under denna lag, ledas av en verksamhetschef. Verksamhetschefen utses av nämnden.

Verksamhetschef enligt HSL har det samlade ledningsansvaret, vilket inte kan överlåtas till annan befattningshavare och innebär bland annat ansvar för att personalen har rätt kompetens och utbildning. Ansvaret innebär vidare att rutiner och handlingsplaner skall upprättas, avvikelser och risker skall analyseras och följas upp.

Ledningsuppgifterna för medicinska elevhälsan, psykologer och logopedier regleras av HSL och innebär att utifrån författningar, lagar och kommunala beslut formulera mål, planera, genomföra, utveckla och följa upp verksamheterna på ett sådant sätt att kvalitet, patientsäkerhet och måluppfyllelse säkerställs.

Verksamhetschefen innehar också det medicinska ledningsansvaret. (MLA).

Överlåtelse gällande ledning av psykologernas och logopedernas verksamhetsgrenar har skrivits från verksamhetschef till (PLA) psykologernas ledningsansvarig och (LLA) logopedernas ledningsansvarig.

Verksamhetschefen har även det övergripande ledningsansvaret för det digitala patientjournalssystemet och dokumentationen där.

Skolsköterskorna är 90 till antalet och lyder under dubbelt ledarskap då de har rektor som anställande chef och arbetsgivaransvarig ute på skolan, medan verksamhetschef/MLA ansvarar för deras arbete och ledning under HSL.

Det innebär ett nära samarbete mellan verksamhetschef/MLA och alla rektorer bland annat i samband med rekrytering.

Ansvaret för att det finns ändamålsenliga lokaler och utrustning så att skolsköterskorna kan utföra sitt uppdrag ligger hos rektor med stöd från verksamhetschef/MLA.

8 Skolläkare (6,0 tjänst), 2 utvecklingssamordnande skolsköterskor samt 2 poolskolsköterskor är direktanställda centralt under enhetschef/verksamhetschef/MLA.

Psykologerna är direkt anställda centralt under sin enhetschef (tillika PLA).

Organisatoriskt har stora ändringar genomförts inom psykologenheten under 2020 då två sektionschefer rekryterats och startat sina tjänster i maj för att utöka kapaciteten för ledning och styrning av enheten. Sektionscheferna har det direkta medarbetaransvaret för alla psykologer och leds av enhetschef som också har psykologiskt ledningsansvar (PLA) delegerat från verksamhetschef utifrån Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Under året har också psykologenhetens lokaler på Geijersgatan och Helmfeldtsgatan sagts upp och alla enhetens psykologer flyttat till gemensamma lokaler på Rönnen. De tidigare 5 geografiska teamen med varsin teamsamordnare har ersatts av 4 arbetslag som leds av sektionschef. Målsättningen är att effektivt bemanna alla Malmös skolors EHT med psykologkompetens samt förbättra fördelningen av de ärenden som enheten arbetar med i syfte att alla Malmös elever får likvärdig tillgång till skolpsykologisk kompetens.

Logopederna är anställda av rektorerna och bara tillgängliga på c:a en tredjedel av skolorna.

I vissa tjänster är logopeden i tjänst på 3 skolor, medan flertalet är anställd på en specifik skola och då framför allt riktad till lågstadiet.

Specialiserad verksamhet så som Kommunikationskolan har 5 logopedier anställda. Vissa skolor som tex Sofielundsskolan har för tillfället 4 logopedier anställda medan

någon annan skola har tillgång till logopedisk kompetens på 20 %.

Strukturen för den sammanhållna logopediska elevhälsan har styrts upp under 2020. Logopeder i grundskoleförvaltningen fungerar som en kompletterande kompetens till elevhälsans lagstadgade funktioner och har till uppgift att tillsammans med skolans övriga personal stödja elevers kommunikations-, språk- och läsutveckling.

Målet är att höja och tillgängliggöra logopedisk kompetens i pedagogiska verksamheter och i den vardagliga skolmiljön främja elevers hälsa och utveckling samt bidra till att öka elevernas måluppfyllelse.

Elevhälsans logopediska insatser organiseras lokalt enligt en decentraliserad närhetsprincip till eleverna vid skolenheten med rektor som anställande chef. Befintlig logopedisk kompetens har rekryterats utifrån lokalt identifierade behov utan förvaltningsgemensam strategi. Utvecklingssamordnande logoped inom Centrala elevhälsan bistår rektor och logopeder i professionsspecifika frågor samt bidrar till samlad professionsutveckling för logopeder med syfte att främja likvärdighet och säkra kvaliteten.

All legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar för att arbetet utförs med god kvalitet och hög patientsäkerhet. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker rapporteras.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Beskriv vilka processer/områden som identifierats där samverkan har skett för att förebygga att patienter drabbas av en vårdskada.

Ex. överenskommelser mellan olika vårdenheter, medicintekniska enheter, mellan primärvård och sjukhus samt mellan kommuner och landsting.

- Intern samverkan sker i tvärprofessionella elevhälsoteam på respektive skola, vid återkommande skolläkarmöten samt i samråds- och nätverksgrupper inom Malmö stad, Region Skåne och Skånes Kommuner.
- Samarbete kring tydliga rutiner fortsätter för bedömning och ansökan inför mottagande i Grundsärskolan så att de styrs upp ytterligare. En löpande kontaktyta finns mellan centrala elevhälsan och barnhabiliteringen. Rutinerna ute i skolorna behöver samtidigt befästas och tydliggöras för rektorerna hur gången är samt att rektor är ansvarig för att hålla ihop de olika delarna i samband med ansökan.
- Rutiner ute på skolorna gällande att administratörer löpande och skyndsamt ger medicinska elevhälsan kännedom om nya elever som skrivs in på skolan och elever som flyttar ut behöver fortsatt tydliggöras. Även information när någon elev får skyddad identitet eller då vårdnadshavare ändras är viktig att den förmedlas till medicinska elevhälsan. Detta är av största vikt för patientsäkerheten. Denna försvårande faktor som modellen med den centrala inskrivningsenheten inom grundskoleförvaltningen innebär, nämndes även 2019 och kvarstod under 2020. Elevsystemet Extens är också en viktig parameter eftersom grundinformation hämtas därifrån till patientdatajournalssystemet.
- Journalöverföring mellan barnhälsovården och medicinska elevhälsan havererade i samband med att vi bytte digitalt datajournalssystem till Prorenata och Barnhälsovården fortsatt använder PMO datajournalssystem. Region Skåne ändrade på sin tolkning av vad de anser ska föras över till medicinska elevhälsan. En digital modell med samarbete från båda sidor togs fram i januari 2020 inför bytet, men från Region Skånes sida följdes inte överenskommelsen. Det genererade en mycket allvarlig avvikelse att skolsköterskorna inte fick tillgång till Förskoleklassbarnens journaler från BHV i augusti, utan först i slutet av året och då i mycket begränsad form. Samarbete ska fortsätta med IT och datajournalägarna samt Region Skåne gällande överföring inför framtiden så att inte samma situation uppstår nästa augusti.

- Samverkan sker återkommande med andra vårdgivare, exempelvis Flyktinghälsan, barnöverviktsenheten, barnhabiliteringen, första linjen, BUP och barnmedicinska kliniken SUS Malmö och Lund samt Logopedmottagningen, Primärvården, inklusive Kunskapscentrum för barnhälsovård.
- På inrådan från Skånes Kommuner och Region Skåne har en första test startats upp gällande digital samverkan kring SIP (Samordnad individuell plan) där tvärprofessionell samverkan sker kring barnet från olika organisationer, så som tex skola, socialtjänst, BUP och barnsjukvård. Man ska då utgå ifrån Regionens digitala plattform ”Mina Planer” och ha en samlad dokumentation samt skicka digitala kallelser. Malmö utsågs att ingå i detta försök. Inom skolan är det dock endast skolsköterskorna som kan logga in i Mina Planer eftersom det krävs SITHS-kort. Medicinska elevhälsan använder SITHS-kort för inloggning i journalsystemet. Rektorer och kuratorer lyder inte under HSL och loggar inte in så. Pilotprojektet får utvisa hur man ska utveckla detta vidare. Pågår några månader in på 2021.
- Samverkan har på förekommen anledning gällande pandemin, ökat med Smittskydd Region Skåne.
- Under året har rekommenderade arbetssätt tagits fram i samverkan med psykologienhetens sektionschefer och psykologer i Skolfam som tillhör Arbetsmarknads- och socialförvaltningen i syfte att stärka arbetet med riskgruppen familjehemsplacerade barn.
- LLA har löpande kontakt med SUS logopedmottagning och Habilitering, SKED (Skånes Kompetenscentrum för Elever med Dyslexi och Dyskalkyli) samt interna professioner och avdelningar.
- LLA ingår i en nationell arbetsgrupp för logopedier som arbetar med att ta fram ”Nationella riktlinje i pedagogisk verksamhet” enligt vetenskapliga råd och evidensbaserat arbetssätt.
- Storstadssamverkan har fortsatt att ske mellan Stockholm, Göteborg och Malmö inom medicinska elevhälsan utifrån ett verksamhetsperspektiv.

Samarbete finns också med gymnasieförvaltningens ledning för HSL och hur vi hantear journalerna vid övergång till gymnasiet. Det finns även samarbete gällande själva datajournalsystemet.

Patients och närståendes delaktighet

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Beskriv hur patienterna och deras närstående har erbjudits möjlighet att medverka i patientsäkerhetsarbetet.

Inom HSL är juridiken tydlig att vårdnadshavare ska vara delaktiga. Elev bör alltid informeras i det som rör hen och informationen skall vara anpassad efter ålder och mognad. Barnet ska ha ett medinflytande som med tiden eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande. En välinformerad patient ökar sin upplevelse av trygghet. Informationen skall alltid vara anpassad utifrån elevens behov, ålder, kunskap, språk och situation.

Eleven och vårdnadshavarna ska informeras inför genomförande av vaccination och eventuella biverkningar, samt inför hälsobesök och undersökningar. Eleverna och deras vårdnadshavare bör också få information om hälso- och sjukvårdspersonalens starka sekretess. Tolk bör användas vid behov.

Information ska också ges inför att psykolog erbjuder utredning av begåvningsnivå inför ansökan till Grundsärskola eller andra situationer där man samarbetar med elev och vårdnadshavare i skolrelaterad problematik. Även då logoped anses behöva ge någon insats ges information och samtycke inhämtas.

Man eftersträvar alltid samtycke när det gäller delar som kan vara viktiga för den

pedagogiska verksamheten att ha vetskap om så att rätt förutsättningar för barnets inlärning och bemötande kan skapas.

Samtycke inhämtas också alltid inför vaccinationer, beställning av journaler från barnhälsovården, behandlande klinik eller tidigare skolas medicinska elevhälsa.

En tydlig dialog med vårdnadshavare är en förutsättning för att kunna ge stöd till barnet.

I händelse av avvikelser som drabbar ett barn, kontaktas alltid vårdnadshavare och bedöms avvikelserna ge anledning till en anmälan till IVO som ett Lex Maria ärende, är vårdnadshavarna tillfrågade om att yttra sig i utredningen.

Synpunkter tas också emot från vårdnadshavare på de hälsoformulär som används och tas hänsyn till i samband med uppdateringar.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 7 kap. 2 § p 5

Beskriv hur hälso- och sjukvårdspersonalen rapporterar risker för vårdskador samt händelser som har eller hade kunnat medföra en vårdskada. Beskriv hur avvikelserapporter har sammanställts och analyserats.

En samlad analys redovisas under rubriken resultat och analys.

Rutinen gällande inrapportering av avvikelser samt utredningen av dessa har nu en större enhetlighet i och med att man sommaren 2019 införde en gemensam övergripande verksamhetschef HSL för medicinsk elevhälsa, psykologer och logopedier. Under 2020 har den nya rutinen utformats så att alla professioner följer samma rutin. I och med införandet av nytt datajournalssystem har även avvikelshantering digitaliserats. All personal som lyder under HSL rapporterar direkt till verksamhetschef de händelser som har medfört eller hade kunnat medföra skada för elev i samband med vård och behandling. Verksamhetschef ansvarar för bedömning och analys och är även ansvarig för att göra Lex Maria anmälan, då avvikelserna bedöms så pass allvarliga.

Under 2020 gjordes en Lex Maria anmälan till IVO.

Är det avvikelser från medicinska elevhälsan utreds de av verksamhetschefen som också är MLA. Är det avvikelser inom psykologienheten involveras PLA i utredningen och sker avvikelserna inom logopedisk elevhälsa involveras LLA i utredningen.

Alla avvikelser identifieras och återförs löpande till respektive berörd profession på återkommande obligatoriska möten, där genomgång av avvikelserna är en del i lärandet och patientsäkerhetsarbetet.

En så stor verksamhet som den vi bedriver bör generera en del mindre avvikelser, vilket då tyder på en transparent och frisk organisation. Dock ska mängden vara rimlig i förhållande till patientunderlaget och man behöver också bedöma allvarlighetsgraden.

Sedan föregående patientsäkerhetsberättelse har 65 lokala avvikelser rapporterats inom vår egen verksamhet i Grf. 61 tillhör medicinska elevhälsan och 4 tillhör psykologienheten. Alla avvikelser har inte skett under 2020, men upptäckts då i samband med insynen i journaler på skolor där man bytt psykolog, skolsköterskor slutat och i samband med genomgång av journaler enligt rutin.

Vi har utöver dessa även upptäckt 35 avvikelser i inkomna journaler från BHV, BUP, privata skolor eller andra kommuner.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6 §§, 7 kap 2 § p 6,

Beskriv hur klagomål och synpunkter, som kommer direkt till verksamheterna, eller via Patientnämnden och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har sammanställts och analyserats.

En samlad analys redovisas under rubriken resultat och analys.

Kommunens klagomålshanteringsformulär kan användas även för att få in synpunkter

och klagomål från elever och vårdnadshavare i frågor som rör HSL-personal. Föräldrar behöver upplysas om att denna möjlighet finns, utöver möjligheten att direkt kontakta respektive skolsköterska, skolläkare, psykolog eller logoped. Synpunkter på något som rör personal som lyder under HSL ska alltid tas om hand och vidarebefordras till verksamhetschef. Vi skall främja möjligheterna att samverka med elever och vårdnadshavare i dessa frågor i syfte att öka vårdens kvalitet.

Klagomål och synpunkter kan även komma från IVO, skolinspektionen, patientnämnden eller andra myndigheter och vårdgivare.

Det inkom 3 formella klagomål gällande medicinska elevhälsan under 2020. Dessa har hanterats, utretts och dokumenterats i samförstånd med vårdnadshavarna. Det ena ärendet visade sig vara ett missförstånd gällande en kallelse till ett hälsosamtal. Det andra ärendet gällde ett hembesök som gjordes av skolsköterska och kurator med anledning av stor frånvaro och familjens rädsla för covid-19. Modern kände sig kränkt. Efter samtal uppnåddes en ömsesidig förståelse för situationen.

Det tredje klagomålet avskrevs eftersom det inkom från en släkting som ej var nöjd med medicinska elevhälsans arbete. Vårdnadshavarna var nöjda och hade inga klagomål.

Inget formellt klagomål inkom gällande psykologer.

Inget formellt klagomål inkom gällande logopedier.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p 2

Beskriv vilken egenkontroll för ökad patientsäkerhet som genomförts samt i vilken omfattning och frekvens. Resultat och analysen redovisas under rubriken resultat och analys.

- Egenkontroll av lokaler och utrustning sker kontinuerligt enligt rutin och dokumenteras.
- All personal som lyder under HSL har att följa de gemensamma skriftliga rutiner som finns.
- All HSL-personal loggar in i journalsystemet genom e-legitimation SITHS-kort. Behörighet säkerställs centralt inom vardera profession.
- Medicinskteknisk kontroll görs av apparater och utrustning så som vågar, audiometrar samt blodtrycksmanschetter och ska kalibreras årligen.
- Medicinskt kylskåp ska kontrolleras gällande aktuell temperatur och temperaturhistorik minst 1 g/vecka och noteras på lista.
- Läkemedelsförrådet ses över regelbundet, noteras på lista och förpackningar med passerat utgångsdatum återlämnas till apotek.
- Tydliga rutiner finns för vaccinationsordination samt genomförande av vaccination. Eftersom två skolsköterskor närvarar vid vaccinationerna ökar patientsäkerheten.
- Egenkontroll av journalhantering och dokumentation sker löpande samt vid avslut av varje läsår. Strukturerad journalgranskning sker enligt mall 2 gånger per termin, kollegor emellan samt från medicinsk ledning.
- Avvikelse hanteras enligt avvikelshanteringssystemet.
- Loggkontroller genomförs systematiskt enligt bestämda rutiner.
- Bedömning av kompetens och vaccinationsbehörighet vid nyanställning av skolsköterskor görs av verksamhetschef/MLA.
- Skolsköterskan på vardera skola har att följa det nationella basprogrammet som ska genomföras varje läsår. Detta följs upp under läsårets gång samt vid läsårets slut.

- Bedömning av psykologers kompetens görs av PLA och/eller sektionschefer inom psykologenheten
- För logopederna har en gemensam uppdragsbeskrivning upprättats och LLA ansvarar för att alla logopederna är informerade om vad som ingår i deras uppdrag.
- LLA genomför legitimationskontroll inför anställning av logoped på skola.

PROCESS - Åtgärder för att öka patientsäkerheten

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 2

Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits kopplat till mål, strategier och resultat dvs. strategiska åtgärder som ni har genomfört för att nå era mål.

Beskriv även arbetssätt, verktyg, åtgärder och samarbeten som har haft betydelse för att förbättra patientsäkerheten under året.

Verksamhetschef HSL har nationella kontaktytor där patientsäkerhetsfrågor löpande diskuteras.

Patientsäkerhetsfrågor och samtliga inkomna avvikelser redovisas, diskuteras och analyseras vid återkommande månadsmöten i alla utbildningsområden. Risker identifieras och förbättringsåtgärder presenteras. Avvikelserna sammanställs och återförs avidentifierat till verksamheten. Arbetssätt, rutiner, metoder, nya författningar och riktlinjer implementeras. För medicinska elevhälsan är månadsmötena obligatoriska och kan någon skolsköterska inte delta på något av de fem områdenas träff under aktuell vecka, återkopplas innehållet från kollega eller den centrala enheten.

Alla skolsköterskor och skolläkare är behöriga till en gemensam digital mapp där alla rutiner finns samlade.

Uppbyggnad av liknande struktur för psykologernas verksamhet och för logopedernas verksamhet har gjorts under 2020.

2020 har förutom ökande elevantal, varit ett exceptionellt år på flera sett och inneburit en fortsatt ökad arbetsbelastning för både medicinska elevhälsan och psykologerna. En ökad arbetsbelastning medför negativ påverkan på patientsäkerheten. Enligt patientlagen skall dokumentering i patientjournal genomföras snarast i anslutning till besöket för att förhindra risker eller fel i dokumentationen. Det är av stor betydelse att HSL-personal har möjlighet och tid till det medicinska administrativa arbetet.

Hela verksamheten har berörts av det digitala journalbytet och dess implementering samt den uppbyggnad som vi själva har behövt arbeta med och fortfarande arbetar med. Det har krävts mycket tid och energi. Till det ska vi addera personalombyte samt inte minst den belastning som pandemin inneburit för hela samhället och då även för vår verksamhet.

Nyanlända elever har kommit i något minskat antal, men anländer ändå löpande. Man förändrade den del av organisationen som gick under namnet Mosaik och slog samman inskrivningen av nyanlända elever till en enhet – Skolstart Malmö- som nu är gemensam för både Grundskoleförvaltningen och Gymnasiet. Verksamhetschefskapet HSL är samlat för alla eleverna oavsett ålder, inom GrF för den här enheten och bemannas med en skolsköterska.

Skolläkarnas arbetsbelastning har också fortsatt att öka märkbart i samklang med den ständiga ökningen av elevantalet. Ett stort antal av de nyanlända eleverna har haft betydande svårigheter som kräver extra insatser i form av remisser, medicinska bedömningar inför ansökan till Grundsärskola och sedermera mycket stöd i skolan. Att upprätthålla bemanning och kompetens är av största vikt för att arbetet ska kunna utföras patientsäkert.

Psykologerna har också märkt av en ökad arbetsbelastning relaterat till det ökade elevantalet samt fler skolor. Psykologresurserna har inte heller haft motsvarande ökning. Barn och ungdomshabiliteringen ansvarar för ett ökande antal barn med olika former av funktionsnedsättningar och på höst- terminen 2020 började fler barn än tidi-

gare i skolan som har pågående kontakt med barn och ungdomshabiliteringen, där barn och ungdomshabiliteringen inte fastställt grad av intellektuell funktionsnedsättning vilket är grund för mottagande i särskola. Detta innebar ett ökat antal tidskrävande utredningsärenden för psykologenheten.

Logoped finns på ungefär 1/3 av skolorna. Under 2020 slutade logoped på 4 olika skolor utan att ersättas med ny logoped. Det innebär en lokal förändring gällande journalerna och ansvaret för dessa. Skolsköterskan blir den person som tar över ansvaret under HSL och förvarar eventuella pappersjournaler. De digitala logopedjournalerna kommer man åt genom att lämna en förfrågan till någon annan lokalt placerad logoped på annan skola inom förvaltningen.

Det saknas ännu en fungerande struktur för kommunikation mellan rektor och LLA när någon logoped ska sluta, men också inför planerad anställning. Fortsatt arbete kommer att ske kring detta.

Risakanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap 2§ p 4

Beskriv hur ni hanterar risker, vilka riskanalyser och anpassningar som ni har genomfört där ni bedömt att det fanns risk för att en händelse skulle kunna inträffa på grund av brister i verksamheten samt vilka lärdomar analyserna har givit.

En samlad analys redovisas under rubriken resultat och analys.

Vårdgivaren ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamheten. För varje sådan händelse ska vårdgivaren uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

All personal inom HSL ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för elever. Större förändringar i verksamheten kan också väsentligen påverka patientsäkerheten. Till större förändring kan man inräkna bytet av journaldatasystemet.

Under 2020 har vi enligt rutin fortsatt analysera inkomna avvikelser och ständigt se över våra rutiner.

En enhetlig rutin gällande avvikelser för all personal som lyder under HSL har införts.

En extra genomlysning av rutiner i samband med vaccinationer har gjorts, utifrån den avvikelse som ledde till en Lex Maria.

Det är också viktigt att lyfta fram den ökning av utredningsärenden som psykologenheten behöver genomföra. Två av de inkomna avvikelserna gällde räknefel i samband med tidigare utförda utredningar, som upptäcktes nu. Det måste finnas tid för att genomföra arbetet på ett patientsäkert sätt.

Utän att det inkommit någon avvikelse inom logopedisk elevhälsa är det en noterad risk att LLA inte per automatik får information om när ny logoped ska anställas eller när någon ska sluta.

Utredning av händelser - vårdskador

HSLF-FS 2017:40, 3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9 7 kap sista stycket

Beskriv händelser som har utretts som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada samt lärdomar av dessa.

En samlad analys redovisas under rubriken resultat och analys.

Sedan föregående patientsäkerhetsberättelse har 65 lokala avvikelser rapporterats inom vår egen HSL-verksamhet Grf. 61 av dessa avvikelser inom medicinska elevhälsan och 4 inom psykologenheten. Ytterligare 35 avvikelser har vi upptäckt i inkommande journaler från friskolor och andra kommuner samt BHV och BUP. De avvikelserna har då kommunicerats med deras respektive verksamhetschefer för utredning.

Alla avvikelser har föranlett utredning och återkoppling till de elever / familjer som varit involverade. Målsättningen med avvikelshanteringen är att se till att samma avvikelse inte ska behöva upprepas.

Vid en av våra lokala avvikelser bedömdes allvarlighetsgraden göra skäl för anmälan enligt

Lex Maria.

- Händelsen beskriven i korthet:

Anmälan handlar om risk för blodsmitta vid stickskada i samband med vaccination. Flickan är betydande stickrädd och mamman var där och höll barnet som satt i hennes knä. I själva situationen sticker skolsköterskan barnet som hoppar till så att sprutan med kanylen hoppar ur flickans arm, sticker skolsköterskan i vänster pekfinger och eftersom skolsköterskan är så målinriktat fokuserad på att vaccinera flickan, känner hon inte sticket i sitt finger förrän efteråt och sticker direkt flickan i armen med sprutan och vaccinerar med samma kanyl. Allt händer väldigt fort, på ett par sekunder. En olyckshändelse.

Utredning om eventuell överförd blodsmitta inleddes och det konstaterades sen att eleven inte fått någon smitt överförd med anledning av händelsen.

Vilka åtgärder som är beslutade och har vidtagits eller ska vidtas för att förhindra att en liknande händelse inträffar igen.

- För att förhindra att liknande händelse sker igen samt stärka skolsköterskorna inom organisationen kommer vi att aktualisera fortbildning inom stickräddsla. På så vis kan vi ytterligare förebygga att detta händer igen.
- Vi har också att lyft fram vikten av stabil stol vid vaccination. Det gjordes på obligatoriska träffar då vi lyfter avidentifierade avvikelser samt fortbildar i aktuella ämnen.
- Våra rutiner gällande vaccinationer är nyligen uppdaterade och kommunicerade med alla skolsköterskor. Vid introduktion av nyanställda lägger vi också stor vikt vid vaccinationer. IVO har alldeles nyligen haft en granskning av medicinska elevhälsan i Malmö och våra rutiner fick då godkänt.
- För att patientsäkerheten ska uppfyllas kommer vi att tillsammans med leverantör för sjukvårdsmaterial se över sortimentet och utröna om det finns bättre produkter som vi ska använda på våra mottagningar vid vaccinationer.
- Vi kommer fortsatt arbeta med att säkerställa att verksamhetens personal arbetar i enlighet med processer och rutiner inom ledningssystemet genom dels introduktion av nyanställda, dels genom årliga genomgångar samt om särskild anledning uppstår.

Man ska betänka att nästan 90 skolsköterskor tillsammans för journal på alla elever inom grundskoleförvaltningen och årligen träffar de flesta och vaccinerar många barn inom basprogrammet varje läsår. Även vaccinationsordinationer och genomförandet av vaccinationer av alla nyanlända ska genomföras. Hälsosamtal, remisser, skolläkarmottagningar, tillväxtkontroller med pubertetsbedömning och bedömning av kurvorna ingår också i deras löpande arbete varje läsår, liksom rygghälsokontroller, synkontroller, hörselkontroller samt diverse spontanbesök och ärenden som vårdnadshavare lyfter. Även psykisk ohälsa genererar många samtal och till viss del remisser.

Sett i relation till detta är det inte många inkomna avvikelser. Att vi hittar dessa och ändå kan diskutera kring rutiner, påvisar en transparent verksamhet som värderar patientsäkerheten högt.

Avvikelserna under 2020 gällde i stora drag:

Medicinska elevhälsan har haft följande avvikelser:

- Avvikelser i samband med övergång till nytt datajournalssystem. (7)
 - Efter överföring av alla journaler till nya systemet upptäcktes att det är de fiktiva namnen på de elever med skyddade personuppgifter som kommit över från Extens, in i journalsystemet. Det är inte förenligt med patientsäkerheten. Vi för alltid journal i patientens riktiga namn och den märks med skyddade personuppgifter. Verksamhetschef stoppade överföringen och de hundratal inkomna journalerna med felaktigt namn fick hanteras manuellt. Extenspersonal utarbetade sen nya rutiner.
 - Under en period i början var uppkopplingen till Prorenata mycket seg, vilket påverkade åtkomsten till journalerna och i vissa fall fick vaccinationer stoppas och bokas om till andra dagar.

- Kalenderfunktionen inne i Prorenata fungerade inte tillfredställande i början och det blev oreda i bokningarna.
 - Missad uppföljning av tillväxt relaterat till att all bevakning fick föras över manuellt i samband med bytet av journalsystem.
 - Risk i mejlfunktionen inne i Prorenata att andra professioner inom Elevakt, finns med i rullistan över dem man kan mejla inne i systemet. Vaksamhet krävs så att inte journal skickas till någon som inte ska ha tillgång.
 - Namn i patientjournal blev en siffra. Handhavandefel på Extens-sidan som kommer in i journalsystemet.
 - Inläsning fallerat från Extens. Ingen vårdnadshavare registrerades i journalsystemet.
- Ryggkontroller ej uppsatta på väntelista och därav har uppföljning försenats (7)
 - Uppföljande tillväxtkontroll och synkontroll ej uppsatta på väntelista och fördröjdes avsevärt. (2).
 - Dokumenterat i fel journal eller upptäckt av tidigare fel inskannade dokument i fel journal (8)
(att de upptäckts nu visar på att våra förbättrade genomläsningsrutiner fungerar)
 - Elev fått fel TF-nummer (tillfälligt personnummer) i Extens. Pojke fått flickjournal och tvärt om relaterat till detta. (2)
 - Elev med skyddade personuppgifter – oklarheter kring vilket namn som var riktigt och vilket som var fiktivt.(1)
 - Brist i remisshantering (1)
 - Upptäckt av någon felaktighet i samband med vaccinationsordination eller att planerad vaccination ej varit uppsatt på väntelista. Avvikelserna har ej drabbat barnen (13).
 - I samband med vaccination risk för blodsmitta. (1 Lex Maria)
 - Strömvabrott på skola som haft effekt på medicinskt kylskåp och vaccin har behövt kasseras (4).
 - Ej följt rutin för genomläsning av journal bakåt. Upptäckts nu och åtgärdas. (10)
 - Stor risk för skolsköterskan att inte hinna utföra sitt medicinska uppdrag. Brister i bemanning av skolledning och hög belastning för pedagogerna på lokal skola föranledde att skolsköterskan ålades att hjälpa till med andra arbetsuppgifter och hon klarade då inte av sitt medicinska uppdrag. Ingen annan gör skolsköterskans arbete och det har högsta prioritet för skolsköterskan och rektor ska ha förståelse för det. (1).
 - Administratör ej förmedlat till skolsköterskan att ny elev börjat på skolan. Upptäcktes långt senare och försenade uppföljning. (1).
 - Vattenläcka på skola drabbade skolsköterskemottagningen. Temporär lokal erbjöds, men en hel del moment fick skjutas på framtiden då de ej gick att genomföra där. (1).
 - Övergripande avvikelse gjord av verksamhetschef gällande en skola där skolsköterska slutat. Under en längre tid gavs den skolsköterskan stöd i sitt arbete och hjälp i prioritering av arbetsuppgifter samt utförande. Responderade att det fungerade fint. När vi tar över mottagningen inför nästa skolsköterska upptäckts att det som förmedlats vara genomfört inte var gjort. Stor uppföljning av eleverna nu.
 - Net-Id slutade fungera under en halv dag och detta ledde till att ingen kunde logga in i någon journal.
 - Pågående avvikelse som fortsätter in på 2021 är avsaknaden av journaler från BHV som uppstått i samband med byte av datajournalsystem.
- Psykologenheten hade efter omlokalisering avvikelser gällande postgången. (2)
 - Avvikelse där psykolog räknat fel i resultatet i samband med utredning av Intellektuell-funktionsnivå. (2)

Utöver direkta avvikelser har noterats att två skolor ej haft rutin för hantering och förvaring av de efter medgivanden inhämtade utredningar från psykolog. Psykolog har fått skriva ut ny utskrift från psykologjournal till skolan.

En förhoppning finns att den ännu pågående implementeringen av Elevakt inne i Prorenata ska säkerställa annan samlad dokumentation kring vardera elev, utanför journalsystemet.

En skola har ej införlivat förståelse för de rutiner som gäller kring remisshantering och vem som skriver remiss i olika sammanhang.

Logopedisk elevhälsa har ej upptäckt några avvikelser innevarande år. De är under uppbyggnad i sin följsamhet till ledningssystemet.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

Beskriv hur ni arbetat med informationssäkerhet dvs.

- 1. de uppföljningar av informationssäkerheten som har gjorts som är av större betydelse,*
- 2. de riskanalyser som har gjorts,*
- 3. de åtgärder som har vidtagits för förbättring av informationssäkerheten som är av större betydelse,*
- 4. den utvärdering vårdgivaren har genomfört av skydd mot olovlig åtkomst till datornätverk och informationssystem,*
- 5. den granskning som har gjorts av hälso- och sjukvårdspersonalens journalföring.*

IVO gjorde en stor egeninitierad granskning under 2020 av medicinska elevhälsan med fokus på vårdgivarens egenkontroll, dokumentation, handledning, arbetsbelastning och introduktion. Vi bedömdes uppfylla vad som krävs.

Patientsäkerhets- och den allmänna säkerhetskulturen har systematiskt funnits med på våra verksamhetsmöten, för all HSL-personal i verksamheten, uppdelat professionsvis och områdesvis (obligatorisk närvaro).

Dessa tillfällen är viktiga för att upprätthålla och förbättra informationssäkerheten och dokumentationen. Genomgång och information inom professionens verksamhet med fokus på att hålla alla a'jour med uppdateringar och ny information är av mycket stor vikt för att hålla en hög kvalitet och att ha en likvärdighet ute på alla mottagningarna. Elever på alla skolor ska kunna erbjudas samma höga kompetens.

Loggkontroller genomförs systematiskt enligt bestämda rutiner. Under 2020 har inte något fall av otillbörligt användande av datajournalsystemet upptäckts.

Efter den Lex Maria som gjordes i slutet av året 2020 har verksamhetschefen beslutat att ytterligare stärka informationen kring bemötande av barn som är rädda för stick samt se över om det kommit någon ny teknisk lösning för kanyler med ytterligare utvecklat stickskydd.

Psykologer med skolpsykologisk kompetens är också en svårrekryterad grupp och många medarbetare i psykologienheten saknar längre erfarenhet av skolpsykologiskt arbete vilket innebär att enheten själv måste tillse att medarbetarna har rätt kompetens. Under året har ett internt introduktionsprogram startats som löper under ett år för alla nyanställda. I januari startade en grupp med 6 deltagare och i augusti startade ytterligare en grupp med 3 deltagare.

Psykologienheten har under året arbetat med att följa de restriktioner som funnits i samhället och förvaltningen gällande covid-19, t.ex. deltar inte psykolog fysiskt på elevhälsoteamets möten utan endast digitalt eller per telefon. Allt elevrelaterat arbete sker i fysisk form på skolor eller annan plats om det ej finns säkra digitala alternativ. De nya arbetssätten har varit mer omständliga och kan i vissa fall inneburet minskad patientsäkerhet, t.ex. i de fall då samtal med vårdnadshavare hålls digitalt och inte

fysiskt vilket i viss mån begränsar kommunikationen.

Skolsköterskor och skolläkare har enligt riktlinjer från Smittskydd och Folkhälsomyndigheten gällande covid-19, arbetat på plats på skolorna och genomfört sitt medicinska arbete enligt basprogrammet så gott de har kunnat. Ett arbetsredskap som blev tillgängligt inne i det digitala journalsystemet var säker videolänk där man kunde ha säkra videosamtal mellan två personer. Till exempel en vårdnadshavare eller med någon elev som ej var i skolan.

När det gäller logopedernas HSL-del har arbetet fortsatt med att göra uppdraget tydligt i en gemensam uppdragsbeskrivning och LLA ansvarar för professionsspecifik introduktion av nyanställd logoped. I introduktion ingår information om GRF organisation, HSL, logopediskt uppdrag samt ledningssystem med tillhörande rutiner samt praktisk introduktion för användning av digitalt journalsystem. Rektor informeras om riktlinjer om logopediskt uppdrag samt logopediskt ledningssystem. Professionsutveckling och arbete att säkerställa likvärdighet och patientsäkerhet fortsätter löpande genom återkommande professionsnätverk.

Fortbildning för all HSL-personal inom respektive verksamhetsgrenar sker löpande under varje termin.

RESULTAT OCH ANALYS

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Egenkontroll

Beskriv måluppfyllelse dvs. en samlad analys av resultat utifrån satta mål, samt strategier/genomförda åtgärder för att nå dessa mål.

Trots den ökade arbetsbelastningen som då även inkluderar den planerade ökningen av vaccinationer inom det nationella vaccinationsprogrammet med vaccin mot HPV även för pojkar och omsättning- en på skolskötersketjänsterna bedömer vi att medicinska elevhälsan bidragit med väsentliga insatser för att öka elevernas förutsättningar att lyckas med sin utbildning och att bevara och utveckla god hälsa. Detta bekräftades även av den kontroll som genomfördes av IVO under året.

Eleverna i Malmös grundskolor har erbjudits och deltagit i vaccinationer i mycket hög grad, trots den pandemi som finns i samhället. Smittskydd och Folkhälsomyndigheten har varit tydliga med att den medicinska elevhälsan ska arbeta som vanligt och att vaccinationer ska prioriteras. Detta för att inte andra sjukdomsutbrott ska uppstå. Vi har en god vaccinationstäckning.

Analysen utifrån den stora implementeringen av vårt nya datajournalsystem och överföringen av all journaldata från det gamla systemet behöver lyftas fram:

- Svårigheter i implementeringen har varit att inte alla de funktioner som efterfrågades under upphandlingen fanns färdigställda i systemet när vi skulle börja använda det. Vi har behövt lägga mycket tid och kraft på att själva bygga olika saker, som till exempel alla brevmallar, remisser, hälsoenkäter och andra formulär inne i systemet samtidigt som vi också samarbetat med Prorenata så att de skapat en del av de saker vi verkligen behövt få möjlighet att använda. Det arbetet pågår fortfarande. Trots en längre upphandlingsprocess har vi under implementeringen fått en förståelse för att det var en del saker i journalsystemet som behövde vidareutvecklas för att nå den patientsäkerhet som krävs.
- I själva överföringsmomentet av alla journaler som fanns i PMO till Prorenata kom inte väntelistor eller ordinerade vaccinationer som ännu ej var givna med över. Detta innebar att alla skolsköterskor behövde skriva ut sin väntelista före övergången och sen manuellt föra in allt i det nya systemet.
- Skolsköterskor och skolläkare behövde även registrera alla ordinerade vaccinationer som ej var givna och ordinerade om dem i det nya systemet. En påtaglig pa-

tientsäkerhetsrisk och ett stort merarbete.

- Efter överföringen av alla patienter/elever från PMO till Prorenata kom alla de elever som har skyddade personuppgifter in till det nya systemet, via Extens, under sina fiktiva namn. Vi ska föra journal under riktiga personuppgifter och detta blev en stor avvikelse. Ett arbete påbörjades i samråd med Extens för att hitta en hållbar lösning. Vi fick efter det manuellt slå ihop alla de journaler där det blivit fel, alternativt ta bort felaktiga journaler.

Många skolsköterskor signalerar att de trivs bra på sina arbetsplatser och att strukturen i organisationen är tydlig och god. De upplever på de flesta skolor att de trots stor arbetsbelastning hinner med sitt arbete och kan utföra det på ett patientsäkert sätt. Under 2020 har många haft en ytterligare belastande arbetssituation utifrån både byte av datajournalssystem och rådande pandemi. Introduktionen av nyanställda får god feedback och de förslag som inkommit tas tillvara för vidare utveckling.

Av de skolsköterskor som inte väljer att stanna inom organisationen är en anledning att skollledning byts ut, mindre välfungerande elevhälsoteam, för stor arbetsbelastning och missnöje med lön.

Utöver det finns pensionsavgångar, graviditeter med efterföljande föräldradledighet samt att man flyttar från stan. Till skolor i vissa utsatta områden är det mycket svårt att få sökanden till utanförskole skolskötersketjänster, vilket till viss del hör ihop med att det är en fortsatt brist på specialistutbildade sjuksköterskor och de kan få jobb över allt.

Psykologenheten har genomgått stora förändringar under verksamhetsåret med lokalbyten samt ny organisering som innebär ökad kapacitet för ledning och styrning samt starkare stöd för medarbetarna. Förutom nämnda rekryteringsarbete, omorganisering och flyttar har de ökande elevtalen och antal skolor att bemanna inneburit att psykologresursen minskat räknat per elev. Arbetsbelastningen är därmed fortsatt hög för enhetens psykologer och handläggningstiden kan därmed bli lång. Malmö stads grundskolor arbetar också på olika sätt med elevhälsoteam och behov finns av utökad dialog med de skolor där det lagstadgade tvärprofessionella perspektivet, vilket inkluderar psykologkompetensen, inte tillvaratas.

Logopedisk elevhälsa är inte likvärdig på skolorna. Det är stor skillnad mellan utbildningsområdena och det finns ingen central systematisk översyn vid rekrytering utifrån likvärdighet. Under 2020 genomfördes en strukturerad samordning gällande ledning av logopedisk elevhälsa så att den är likvärdig och följer samma ledningssystem på de skolor där logopedisk kompetens finns.

Avvikelser

Gör en samlad analys av avvikelser samt beskriv några viktiga lärdomar som har spridits.

65 inkomna avvikelser inom den egna organisationen i samband med dokumentation samt vård och behandling är rapporterade. En del av dem har skett tidigare år, men upptäckts nu.

1 elev utsattes för ”risk för allvarlig skada” vilket ledde till en Lex Maria anmälan. Efter analys av genomgångna avvikelser och de förbättringar som ständigt görs i rutiner och struktur, blir bedömningen att vi trots allt bedriver en god och säker vård. Den bedömningen görs även utifrån det arbetet som alla skolsköterskor och skolläkare utför gentemot det stora elevunderlag som årligen träffar medicinska elevhälsan.

Den Lex Maria anmälan som gjordes, bedömdes som en olyckshändelse och det är tveksamt om förändrade rutiner skulle förhindrat händelsen. Dock ser vi ändå över hur vi ytterligare kan säkra upp vaccinationssituationen för barn som är rädda för stick.

För att kunna upprätthålla en god patientsäkerhet och fortlöpande kunna leda en så stor och utspridd verksamhet, är de återkommande månadsmötena inom professionen av största vikt.

Även den täta kontakten med all HSL-personal, för att inom en kort kontaktväg, kunna svara på frågor, vägleda och hjälpa i de situationer och dilemman de hamnar i, är viktig. Det är också av mycket stor vikt att vår Gemensamma mapp med rutiner och pm ständigt hålls aktuell och uppdaterad, samt kommuniceras till alla berörda.

Utifrån analysen av de två avvikelser som inkom från psykologenheten, gällande felräkning 2014 och 2018 av testresultat och bedömningen av dessa, har vi beslutat att införa nya rutiner kring hur psykologer kan genomföra en extra genomräkning eller möjligen granska varandras uträkning. Rutinen kommer att fastställas och implementeras under 2021.

Kommunikationen med skolornas övriga personal, via rektorerna har betydelse för att de ska ha en god förståelse för vilket uppdrag skolsköterska, skolläkare, psykolog och logoped har och vad det krävs för förutsättningar för att kunna utföra det uppdraget på ett patientsäkert sätt.

Klagomål och synpunkter

Gör en samlad analys av klagomål och synpunkter samt beskriv några viktiga lärdomar som har spridits.

Som tidigare nämnts, inkom tre klagomål gällande medicinska elevhälsan under 2020. De inkom via Grundskoleförvaltningens formella klagomålshantering.

En förbättring i det sammanhanget är att fördelningen av ärenden har skett fortare och till rätt instans under 2020.

Händelser och vårdskador

Gör en samlad analys från utredning av händelser, vårdskador och allvarliga vårdskador samt beskriv några viktiga lärdomar som har spridits.

Utöver det som tidigare redogjorts för i dokumentet under Avvikelser behöver det belysas att medicinska elevhälsan, som är en enskild verksamhetsgren inom grundskoleförvaltningen, är en organisation som vänder sig till alla eleverna. Det innebär ett stort uppdrag och för att patientsäkerheten ska upprätthållas behöver bemanningen vara god, kompetensen upprätthållas och förutsättningarna för att genomföra uppdraget vara rimliga både lokalt och centralt.

Den återkommande och strukturerade kontakten mellan verksamhetschef/MLA och alla skolsköterskor och skolläkare är en förutsättning för att verksamheten ska kunna hålla god kvalitet och utföras likvärdigt på alla mottagningar.

Det gäller all personal som lyder under HSL. Kontinuiteten i möten inom psykologenheten och inom logopediska elevhälsan har också en mycket stor betydelse för att ett likriktat patientsäkerhetsarbete med hög kvalitet ska kunna fortlöpa.

Riskanalys

Gör en samlad analys av riskhantering samt beskriv några viktiga lärdomar som har spridits.

En grundläggande del av riskanalysarbetet är den fortlöpande identifieringen, bedömningen och utredningen kring om det finns risk för att händelser ska kunna inträffa som kan medföra brister i verksamheten. Avvikelsehanteringssystemet är regelstyrt i all verksamhet som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen samt väl implementerat i den medicinska elevhälsan.

Samma implementering har nu gjorts för all HSL-personal inom Grf under 2020.

Genomgångarna av avidentifierade avvikelser på de obligatoriska verksamhetsträffarna ger en gemensam riskanalys och diskussion kring förbättringar.

Genomlysningen av den händelse som ledde till en Lex Maria har föranlett en genomgång med alla skolsköterskor kring vad som skedde och hur man skulle kunna agera om en likande situation uppkommer.

Det är fortsatt viktigt att beakta en rimlig arbetsbelastning så att inte patientsäkerheten drabbas.

Förståelsen för att det finns en verksamhet inom den pedagogiska världen, som lyder under

HSL, behöver belysas och kommuniceras även framöver. Det märks en stor skillnad på när skolledning byts ut och kanske kommer nya i rollen eller från andra små kommuner. Då kan denna kunskap om organisation och verksamhetsansvarig enligt HSL saknas. Lokal skolsköterska hamnar då i en situation som blir ytterligare belastande och ibland ifrågasatt.

Det innebär alltid en risk för att patientsäkerheten minskar, när skolsköterskemottagningar är vakanta. Även om poolsköterskor arbetar där en till två dagar i veckan och gör ett enastående arbete, är det inte det samma som att en skolsköterska arbetar full tid på tjänsten. Bemannning med rätt kompetens och i rätt procentstjänst till uppdraget är mycket viktigt.

Inom riskanalysen finns också vikten av att logopedernas arbete konkretiseras och att det finns likvärdiga riktlinjer så att alla elever på de skolor där logopeder arbetar, möter likvärdig kompetens. Framåt behöver GrF fundera kring hur likvärdigheten gällande tillgång till logoped ska se ut för elever på alla skolor. Hur ska vi organisera så att likvärdighet uppnås?

Psykologenheten behöver resurser för att möta de ökande kraven på utredningar och att verkligen kunna genomföra dem och analysera resultaten under rimliga tidsramar utan att detta står i konflikt med den i övrigt ökade arbetsbelastningen med fler skolor och elever per psykologtjänst.

Mål och strategier för kommande år

Beskriv, utifrån analys av tidigare redovisade resultat kopplat till satta mål, kommande utmaningar inom patientsäkerhetsområdet.

- Det kontinuerliga, fortlöpande målet är att bedriva en god och säker vård där risker förebyggs och händelser tidigt kan identifieras.
- Målet är också att ha alla skolskötersketjänster och skolläkartjänster bemannade med behörig och kompetent skolsköterska respektive skolläkare samt att bemanningen utökas där behov finns.
- Även inom psykologisk elevhälsa är målet att ha alla tjänster tillsatta, samt att alla inom professionen arbetar likriktat.
- Vi behöver tillsammans värna om personalen så att de väljer att stanna kvar.
- Fungerande arbetsmiljö som inte inkräktar på patientsäkerheten.
- Fortsätta att belysa vikten av tvärprofessionell samverkan inom den samlade elevhälsan för att tillgodose behovet av ett effektivt förebyggande arbete med avsikt att förbättra förutsättningarna för såväl måluppfyllelse som hälsa.
- Fortsätta det upparbetade samarbetet på övergripande nivå mellan cheferna inom centrala elevhälsan och motsvarande ledning inom psykiatri (BUP).
- Tillse att när barnen börjar F-klass ska medicinska elevhälsan få tillgång till de BHV-journaler som man ska fortsätta sitt arbete utifrån och där vårdnadshavare har gett sitt medgivande.
- Fortsätta att göra rutinen känd inom förvaltningen att i samband med rekrytering och introduktion av logopeder som anställs av rektor ute på skolorna ska ett samarbete ske med LLA framöver så att professionskunskaper inom HSL-delen kan bedömas samt att de får en kompetensbunden introduktion i journalhantering och dokumentation.
- Sträva efter att Prorenata genomför de behov vi har inne i journalsystemet för att säkerställa en god patientsäkerhet.
- Fortsätta ett nyligen påbörjat samarbetet med både Barnöverviktsenheten och Skolmältiden så att eleverna förhoppningsvis äter mer av skolmaten i stället för att köpa onyttigheter i kiosk eller närliggande affär.
- Löpande bedöma och prioritera hur stor omfördelning av personal vi kan bidra med till HVO gällande vaccinering i samhället mot covid-19.

-
- Att föra dialog tillsammans med övrig GrF inför den nu kommande organisationsförändringen gällande avdelningen Samordning o Stöd så att det blir så bra som möjligt.

Vi har fått veta att organisationen kommer att förändras inom avdelningen Samordning och Stöd, då vår närmsta chef går i pension och i nuläget inte är planerad att ersättas. Det är av stor vikt att bibehålla och utveckla nuvarande nivå på säkerhet och kvalitet utifrån HSL. För att lyckas är det viktigt att bevara det samarbete som vi nu byggt upp inom Centrala elevhälsan så att den nu välfungerande organisationen inte behöver börja om från början. Var vi placeras och hur det organiseras har stor betydelse. Det är i sammanhanget av vikt att det finns en förståelse för Hälso- och sjukvårdspersonalens organisering inom skolans värld och kunskap om att det finns en lagstadgad verksamhetschef som har ansvar att leda det arbetet och säkerställa patientsäkerheten.